

Яковлєв А.І.

д.е.н., професор

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

(Україна)

НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Недостатність коштів і фактор часу потребують вибір пріоритетів застосовування інновацій у різних сферах національного господарства. В Україні накопичений чималий досвід у цьому напрямі. До них відносяться роботи В.М. Геєця та ін. [1], Л.І. Федулової та ін. [2], О.В. Михайленко та ін. [3], а також Ю.В. Яковця [4], Каплана Р. та Нортон Д.П. та ін. [5]. Однак вони потребують подальшого удосконалення, що й визначило тему даної доповіді.

Пропонується визначення пріоритетів інноваційного розвитку провадити через розрахунок ефекту від створення інноваційних робочих місць, а конкретно через створення одного робочого місця. Загальний ефект розраховується як множина ефекту від створення одного робочого місця на їх кількість, що матимуть місце при впровадженні інновацій у конкретних видах виробництв. При цьому порівнюватимуться результати від створення одного робочого місця з витратами на його створення на основі застосування концепції вигоди-витрати.

У якості показника ефективності приймається чиста поточна вартість

(ЧПВ) або чистий грошовий дохід (ЧГД), що широко використовується при оцінці нововведень у міжнародній практиці. Витрати полягатимуть у розрахунку величини коштів, необхідних для створення одного робочого місця. Їх визначення має певні складності, бо на сьогодні в Україні не має офіційних нормативів такого роду. Подібний аналіз було виконано нами. В результаті вивчення зарубіжних джерел встановлено, що в середньому вартість створення одного робочого місця K_1 в національному господарстві можна прийняти у розмірі 15,4 тис. €. Що стосується створення інноваційних, високопродуктивних робочих місць, то для них можна скористатися рекомендаціями фахівців ЦДНТПіН ім. Г.М. Доброва. Згідно їх розрахунків можна в середньому прийняти цифри у 250 тис. грн. та 400 тис. грн. для більш досконалих інновацій.

Пропонуємо методичний підхід побудований на основі, що ефект від створення нових робочих місць спостерігатиметься у трьох сферах, а саме: а) у суб'єктів підприємництва; б) населення; в) держави. З метою проведення достатньо аргументованих розрахунків в якості об'єктів дослідження обрані: 1) національне господарство; 2) сільське господарство; 3) промисловість. Враховуючи, що найбільша доля прибутку надходить з промисловості, проаналізуємо цю галузь найбільш докладно. У самій промисловості розглянуті її галузі, завдяки роботі яких формується найбільша частка прибутку. До них відносяться такі галузі промисловості: 1) добувна; 2) машинобудування; 3) харчова.

Згідно проведених розрахунків в національному господарстві в цілому ефект від впровадження інновацій досягається практично через 9 років без використання амортизаційних накопичень в якості джерела фінансування інвестицій. Відповідно при цих умовах впровадження інновацій в національному господарстві – неефективно. Розрахунки свідчать, що при використанні 0,5 частки амортизації позитивний ефект досягатиметься на 5-му році реалізації інновацій, при використанні її повної величини – через 4 роки. Тобто використання амортизаційних накопичень покращує кінцеві результати, але в разі застосування інновацій, які не збільшують продуктивність праці та, відповідно, обсяг реалізації, ефект від застосування нововведень – невеликий.

Прийнятна ефективність нововведень матиме місце при збільшенні продуктивності інновацій у півтора рази і використанні 0,25 частки амортизаційних накопичень на рефінансування нововведень, а також при зростанні продуктивності інновацій у 2 рази – навіть без використання амортизаційних відрахувань за їх призначенням.

Кращі результати матимуть місце у промисловості і таких її галузях, як машинобудування, добувна та харчова промисловості. Розвиток останньої призведе до збільшення валютних надходжень при продажі високоякісної української харчової продукції за кордон. Зростання обсягів виробництва в цілому викликати збільшення доходів працюючих і, відповідно, зростання купівельної спроможності населення, що сприятиме збільшенню попиту на продовольчі товари на внутрішньому ринку. Це, у свою чергу, сприятиме вирішенню важливої соціальної задачі, а саме поліпшенню здоров'я нації,

збільшенню тривалості життя людей, зростанню продуктивності праці працездатної частини населення. Наші розрахунки свідчать, інноваційний розвиток сільського господарства може принести найбільш позитивні результати у порівнянні з іншими галузями. Отже, пріоритет інноваційного розвитку у теперішній час слід віддати сільському господарству, а в промисловості – добувній, харчовій та машинобудівним галузям.

Література

1. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х.: Константа, 2006. – 262 с.
2. Федулова Л. І. Стратегії соціально-економічного розвитку України / Л. І. Федулова. – К.: ІЕП НАНУ, 2011. – 656 с.
3. Михайленко О. В. Теоретико-методологічні засади розроблення стратегій розвитку соціально-економічних систем // в кн. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України. – К.: НАНУ, ІЕП, 2011. – с. 151-169.
4. Яковец Ю. В. и др. Стратегические приоритеты инновационно-технологического развития России / Ю. В. Яковец и др. – М.: МФК, 2002. – 179 с.
5. Каплан Р., Нортон Д. П. Сбалансированная система показателей / пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», – 2004. – 320 с.